UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis. ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue] docto eos digne legenti. predicanti. aut ...

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

Dominica quarta post pasca.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

Visual Library

ſequit᷑ eos gaudiū. Prouer. xij. De quarto
ad pacem em̄ ſeq̄t᷑ tranquillitas. tranq̄llita
tē ſuauitas. ſuauitatem iocūditas. Eccl. j.
Religioſitas cuſtodiet iuſtificabit cor. iocū
ditatem atq₃ gaudiū dabit. Multoꝝ bn̄fi
cioꝝ recordatio iocūdiſſima eſt. Vn̄ Ber.
ſup cantica. Nihil glorioſius teſtionio cō/
ſciencie. cū veritas in mēte fulget ⁊ mens ī
veritate ſe videt. ſed qualē pudicā verecū/
diam pauidā circūſpectā nichil admitten/
tem q̄d euacuet gloriā ꝯſciencie. atteſtante
ſibi in nullo ꝯſciencia q̄ erubeſcat p̄ntiam
veritatis. Sed ecōtrario null⁹ dolor acri/
or. amarior. ⁊ acerbior. remorſu cōſciencie
corrupte. vbi remordet ꝓpria conſciencia.
terret diuina ſentēcia. incerta poſſibilitas
reſurgendi. incerta oportunitas ꝯfitendi.
incerta cauſalitas moriendi. Terciū gau/
dium eſt fraterne charitatis ad diffunden
dū cōmunicabile. hoc eſt gaudiū charita/
tis q̄ non gaudet ſuper iniquitate. cōgau/
det em̄ veritati. j. Cor. xiij. Gaudiū meū
ait ap̄lus omniū veſtrū eſt. Hoc em̄ gau/
diū p̄mū eſt de peccatoꝝ reconciliatione ⁊
conuerſione. Sic paterfamilias oſtendit
gaudiū ad filiū prodigū Luc. xv. Epulari
iquit ⁊ gaudere oportebat. quia frater tu⁹
mortuus fuerat et reuixit. perierat ⁊ inuē/
tus eſt. Secundo de penitētis conuerſiōe
Sic gaudet angelus de ſue cuſtodie dele
gato. dum reductus ad ſtatum grē purgat᷑
et p̄ſperatur per opera penitentie. Lu. xv.
Gaudium eſt angelis dei ſup vno pecca/
tore ⁊c̄. Tertio de cōcordi cōnetione Sic
gaudet prelatus de ſubdito. Philippen̄. ij.
Implete gaudiū meum vt idem ſapiatis.
Eandem charitatē habētes vnanimes id
ipſum ſentientes. Et quarto de pſeueran/
te cōſūmatione. Sicut gaudet doctor de
diſcipulo Phil. iiij. Itaq₃ fratres mei cha
riſſimi Gaudiū et corona mea. ſic ſtate in
domino chariſſimi ſicut membra in corpe
vt ꝯdoleatis ⁊ ꝯgaudeatis ſic. ſic rami in ſti
pite. ⁊ pſeuereris ſic. ſicut palmites in vite
et fructificetis. Hoc em̄ gaudiū charitatꝭ
oīa ſuffert. oīa credit. oīa ſperat. oīa ſuſtiet.
j. Cor. xiij. Vn̄ ait Ber. ſup cantica ſer. xix
Dulcis ⁊ ſuauis ē charitas q̄ feſſos alleuiat
⁊ debiles roborat. meſtos letificat. eſurien
tes reficit. iocūdat reficiētes. q₂ nō querit
q̄ ſua ſūt. ſ₃ q̄ ihu xp̄i. Quartū eſt gaudiū
eterne felicitatꝭ ad pfruēdū. q₂ ꝯteplabile

Beatitudo eſt gaudiū de veritate Aug⁹. j.
ꝯfeſ. non ſemiplenū ſed ſupplenū. Primo
quia eſt incōprehenſibile captu. Mat. xxv
Intra in gaudiū dn̄i tui. De q̄ Anſelm⁹ in
ꝓſologiō. c. vltiō. Inueni plenū gaudiū et
pl⁹ q₃ plenum. Pleno quippe corde. plena
mente. plena aīa. pleno toto hoīe gaudio
illo. Adhuc ſupra modū ſuperat illō gau/
dium. nō em̄ illud totū gaudiū intrabunt
gaudentes ſed toti gaudentes intrabunt
gaudium. Secūdo quia eſt impmiſcibile
luctu Iſa. lj. Gaudiū et exultationem obti
nebūt ⁊ fugiet dolor ⁊ gemitus. Tertio q₂
infaſtidibile guſtu. Iſa. xij. Haurietꝭ aq̄s
in gaudio de fontibus ſaluatoris. Et. lj.
Gaudiū et leticia inuenit᷑ in ea ⁊ gratiarū
actio et vox laudis. Quarto q₂ inamiſſibi
le ſtatu. Joh. xvj. Gaudiū vr̄m nemo tol/
let a vobis. Iſtud gaudiū promittit xp̄s
ſuis pro triſticia quā h̄ patiuntur. Ad q̄d
gaudium nos pducat ip̄e gaudioꝝ eterno
rum auctor qui viuit et regnat. ⁊c̄.

Dominica quarta poſt paſca. I
Sermo. LXVII

Cum venerit ille
ſpūs veritatꝭ docebit vos oēm
veritatē. Joh. xvj. Sic ait Aug⁹
in ep̄la ad btm̄ Hiero. incōpabiliter pul/
crior eſt ꝟitas xp̄ianoꝝ q₃ helena grecorū.
Mix certe ē. cur hoīes xp̄iani ī acq̄renda
veritate ſint multū deſidioſi. cū vt refert
Troiana hiſtoria ꝓ acq̄rēda helena. multa
Paris cū ſuis Troianis ſubijt picula. et
tandē vite diſcrimina. Sed certe ī pmpro
cauſa eſt triplex. Nam ſic dicit Rabi moy/
ſes li. j. c. xxx. allegando Alexandrū phm̄
grecū. tria ſunt que impediūt hoīes appre/
hendere veritatē. ſc₃ amor altitudinis. Ec
ce ſuperbia. profunditas rei inueſtigande
Ecce rerum celeſtiū excellentia. et ignorā/
tia inquiſitoris ſiue breuitas potētie. Ec/
ce defectus nature. In noſtro autem tem/
pore quarta cauſa eſt quam non numerat
Allexander. quia nō erat tempe ſuo. et hec
eſt ſocietas nutritiua. quam vt dicit Rabi
moyſes. In natura hominis eſt amor ſe/
quendi illud cum quo habet ſocietatem et
diligere ea in quibus nutritus eſt. adeo q͏
videbis habitatores villarum. licet ſint
ibi in ſordibus et in defectu delectabiliū

et in malicia ciboꝝ vt odiant habitationē
ciuitatū nec delectātur in delicijs eaꝝ. ſed
eligunt potius ea in quibꝫ enutriti ſunt q̄
ea in quibus non ſunt. licet meliora ſunt.
Hec ille. Hec autē om̄ia quicūq̧ velit at/
tendere faciliter inueniet. Nam in nobis ē
amor altitudinis et vane glorie. ita vt pro
pheta cogeret̄ clamare contra nos dicens
Nolite extollere in altum cornu veſtꝝ. Di/
cit autē Gregori⁹ q̄ tumor mentis eſt ob/
ſtaculū veritatis. Iſtud fatetur de ſe Au/
guſtin⁹ in li. confeſ. pluribꝫ vicibꝫ. Secun
do profunditas rerū inueſtigandaꝝ tan/
ta eſt ſicut dicit Aug⁹. in quodā ſermōe ad
heremitas q̄ phi q̄uis ſubtiles ad vnius
apis naturā inueſtigandā ad plenū pue/
nire nō potuerūt. multo minus ad inueſti
ganda celeſtia. ad q̄ ſe habet intellect⁹ hūa
nus. ſicut oculus noctue ad lumen ſolis.
vt dr̄ ſc̄do Metha. Tertio ignorantia in/
quiſitoris ſiue breuitas potentie. q̄ tanta
eſt in nobis ſicut coclear ad totū circulum
maris. vt Auguſtin⁹ dicit de ſeipſo. Vnō
Sapie. ix. dr̄. Homo exigui tempis et mi/
nor ad intellectū iudicij et legis. Quarto
ſocietas nutritiua q̄ tanta eſt in nobis. vt
animalis homo nō ſapiat q̄ dei ſunt ſed q̄
mūdi. Cum igit̄ homo ex ſeipſo deficeret
in apprehenſione veritatis. neceſſarius fu/
it talis doctor mūdo q̄ amoueret p̄dictos
defectus. quibꝫ amotis doceret omnē veri
tatem. hic aūt non eſt niſi ſpūſſanctus. qui
om̄es p̄dictos defectus amouet in nobis
Nam ſm̄ Grego. in moral. ip̄e mouet me/
moriā. ip̄e mouet voluntatē. ipſe docet ra/
tionem. Et ſicut dicit Bern̄. in quodā ſer
mone. Ipſe dat robur vite. vt quod per na
turam nobis eſt ſcire ⁊ apprehendere ipoſ/
ſibile. p gratiā fiat poſſibile. nec ſolū poſſi
bile ſed etiā facile. Ip̄e eſt em̄ ſpūs bonus
ſpūs fortis. ſpūs rectus. ſpūs dulcis. in/
firma roborans. aſpera planās. corda pu/
rificans. quicq̄d in hoc ſeculo neq̧ videtur
difficile et anguſtū leue facit ⁊ latum. Hec
idem Bern̄. ſermone. lxxiiij. Nec mirū. Nā
ſicut dicit Leo papa. Velox eſt ſermo ſa/
pientie. et vbi deus magiſter eſt cito diſcit̄
q̄d docetur. Talē igitur ac tantū doctorē
ſufficientiſſimū ſibi patriq̧ equalem. atten
ta noſtra ignorantia ⁊ alijs multiplicibus
defectibꝫ in apprehendēda veritate ip̄e dei
filius dn̄s et ſaluator noſter ſuis diſcipu/
lis et cōmuniter nobis om̄ibus mittendū
promittit. qui cū venerit docebit nos om
nem veritatē. ſine om̄i impedimēto. eo q̄
nulla in diſcendo mora eſt vbi ſpūſſanct⁹
doctor eſt. Inquit Beda omel. j. ſuper Lu
cam. Circa iſtā materiā que eſt de ſpūſſan
cti aduentu. tria ſunt conſideranda marie
circa hoc nomē digniſſimū q̄d dr̄ et appel/
latur ſpūſſanctus et doctor veritatis. Et
quia veritas eſt triplex ſm̄ Gregoꝛ. Ideo
cōſiderandū eſt quō ſpūſſanctus nō ſolū
docet vnā veritatē ſed omnē. ſcilꝫ iuſticie.
doctrine. ⁊ vite. Eſt ergo ſpūſſanct⁹ pfect⁹
et vtilis doctor. ex his tribꝫ quia docet ve
ritatem iuſticie in regibꝫ pncipibꝫ et iudici
bus. Eſt ſecundo pfectus et vtilis doctor
q̄a docet veritatē doctrine in epiſcopis p̄/
latis. et predicatoribꝫ. Eſt tertio perfect⁹ et
vtilis doctor. q̄a docet veritatē vite in om
nibꝫ generaliter ſtatibꝫ gradibus officijs ⁊
conditiōibꝫ. ſcꝫ incipientibꝫ. proficientibꝫ
et perfect̄. Bene ḡ de ip̄o dr̄. q̄a docet om/
nem veritatem. ¶ A

Dixi primo q̄ ſpūſſanctus ē pfectus et vtilis
doctor. ex eo quia docet omnē veritatē iu/
ſticie in regibꝫ pncipibus ⁊ iudicibꝫ ſeruā/
dam cuſtodiendā et diligendā. Vn̄ Moy
ſi qui fuit pmus iudex populi dei dictum
eſt. Prouide ex om̄i plebe viros potentes
et timentes deū. in quibꝫ ſit veritas et qui
oderūt auariciā. Exo. xviij. Ecce precipit̄
prouideri de viris in iudices aſſumēdos
in quibꝫ eſt veritas iuſticie. Sine em̄ hac
veritate nō ſtant recta iudicia. nec durant
pncipatus aut regna. Circa q̄d cōſideran/
da ſunt tria. Primo qualiter ſe debeat ha
bere rex pnceps aut quilibet iudex ad iu/
ſticiā. ſcꝫ q̄d circa hoc cauere debeat. Se/
cūdo q̄d circa veritatē iuſticie ſeruare de/
beat. Tertio q̄ virtutes debent cōcomita
ri iuſticiā. De pmo ſcꝫ quā cautelam debē
ſeruare om̄es iudices. Eſt autē cautela ta
lis vt caueat ne ſit maior iuſticia q̄ debeat
nec minor q̄ debeat. Tunc autē maior eſt
q̄ debet quando excedit in puniendo ſine
om̄i miſericordia. Nam h̄ nō eſt facere iu/
ſticiam ſed iniuriā. ſicut dicit Tulius in li
bro de officijs. Summū ius ſumma iniu
ria eſt. Tunc aūt eſt minor q̄ debet eē q̄n
omino delictū remanet impune. ⁊ quādo
facilitas venie pbet incentiuū delinquēdi.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Ideoqꝫ ſpũſſanct⁹ dr̄ doctor veritatꝭ iuſti/
cie. qꝛ ipſe docet ſic ꝟitatē vt tn̄ non obmit
tat miſcđiam. Nam iuxta Pſalmiſtā. Mi/
ſericordia ⁊ veritas ſꝑ obuiant ſibi. Ergo
ſic docet miſcđiaꝫ vt tn̄ iuſticiā nō obmit/
tat. Rex em̄ nō ſolū ꝑ miſcđiam ſed etiā ꝑ
iuſticiā erigit terrā. Prouer. xxix. Secũda
cautela omniũ iudicũ dꝫ eſſe circa obſer/
uationē iuſticie legum. Tũc aũt iuſta ē lex
qñ nō diſcordat a diuina lege. nulla em̄ lex
ꝯ̄a et iuſta eſt niſi que eſt ꝯformis diuīe le/
gi. Unde Deut. xvij. dr̄. Si difficile ē am
biguũ fuerit iudiciũ apud te inter ſangui/
nem et ſanguinē. ⁊ iudiciũ inter portas tu
as videris variari. ſurge ⁊ aſcēde ad locuꝫ
quē elegerit dñs deus tu⁹. venieſqꝫ ad ſa/
cerdotē leuitici generis ⁊ ad iudicem q̄ fue
rit illo tēpe. quereſqꝫ ab eis q̄ indicabũt ti
bi iudicij veritatē. ⁊ facies q̄dcũqꝫ dixerit
q̄ pſunt loco quē elegit dñs deus tuus. et
docuerint te iuxta legem eius. ſequeriſqꝫ
ſententiā eoꝝ. nec declinabis ad dexteram
nec ad ſiniſtrā. Et poſt pauca. Cum fue/
rit rex ꝯſtitutus deſcribet ſibi deutrono/
miũ legis huius in volumine accipiēs ex/
emplar a ſacerdotib⁹ leuitice trib⁹ et habe
bit ſecũ. legatqꝫ illud om̄ib⁹ dieb⁹ vite ſue.
Hec ibi. Ecce qualibus legib⁹ iudices de/
bent vti. quia tm̄ illis q̄ ſunt ꝯformes legi
diuine. Unde omniũ legum inanis eſt cē
ſura niſi diuine legis ymaginē gerat. vt ait
Aug⁹. li. viij. de ciuitate dei. c. vj. Debent ḡ
om̄es leges. om̄ia iura. om̄ia ſtatuta ema/
nare a lege dei. Unde Prouer. viij. dicit ſa
pientia diuina. Per me reges regnāt ⁊ le/
gum cōditores iuſta decernũt. Attendāt
aũt ḡ illi qui multa contra deũ et iuſticiaꝫ
ſtatuunt. prohibentes teſtari in extremis
eccleſijs aut paupib⁹. Item alia multa in
grauamen miſtroꝝ dei ſtatuentes. q̄ om̄ia
nō ſolum diſcrepant a diuina lege ſꝫ etiaꝫ
nituntur ſubuertere diuinā legem. Sub/
lato em̄ ⁊ deſtructo ſacerdotio dei neceſſe
eſt et legē dei deficere. vt dicit apl's Hebre.
vij. Tranſlato ſacerdotio neceſſe eſt vt trāſ
latio legis fiat. Tertia cautela circa iuſtici/
am eſt ne ab ipſis iudicib⁹ violet̄ in eoꝝ ꝑ/
ſonis. ſed ſicut volunt alijs iuſte fieri ita ⁊
ipſi obtempent legib⁹ et conſtitutionibus
iuſticie. nec attendant ꝑſonam diuitis vel
potentis. conſanguinei vel affinis. ſed ſe
ꝑmo deinde alios oēs indifferēt̄ legũ iuſti
cia percellant et conſtringant. Sicut nar/
rat Johannes Gallenſis libro ꝑmo ī ſuo
cōmuniloquio. et etiā in breuiloquio. c. iij.
Et Ualerius lib. vj. de Seleuco ſenatore
romano q̄ conſtituerat vt deprehenſus in
adulterio vtroqꝫ oculo orbaret̄. Contigit
ḡ primo ſuũ filium in adulterio compheñ
di. Cum aũt tota ciuitas ꝓpter honorē pa
tris vellent filium a tali pena liberare. cla
mantib⁹ cunctis ad prēm. pater vt legi per
ipm̄ conſtitute ſatiſfaceret prius ſibi ocu/
lum vnũ. deinde filio aliũ eruit. in q̄ oſten
dit ſe et miſericordē prēm quia vnũ oculũ
filio reſeruauit. ⁊ iuſtum iudicem. qꝛ vtiqꝫ
duos oculos iuxta legem eruit. Ideꝫ nar/
rat de carũdo conſule. qui ſtatuit ne quis
in conſiliũ cũ gladio intraret. Contigit ḡ
qꝛ veniens de villa. oblitus gladij q̄ accin/
ctus erat. conſilium ſubito vocatus intra
uit. A conſedente autē admonitus cur cũ
ferro intraſſet. ſtatī extracto gladio ſe trāſ
fixit. Ecce qualis fuit obſeruantia iſtoruꝫ
circa leges. Econtrario vero eſt hodie qꝛ
multi iudices ſtatuunt leges quas cogunt
ſeruare inferiores. Soli aũt digito eas ta
gere nolunt. Ideo Ualerius libro. ix. re/
fert Anatharſum phm̄ dixiſſe. leges eſſe ſi
miles araneaꝝ telis. que parua animalia
retinent ſed magna trāſmittũt. Ita his le
gib⁹ paupes ꝯſtrigi. potētes vero abſolui.
B De ſecundo que circa iuſticie ve/
ritatem iudices ⁊ potētes ſeruare debent.
Primo vt ſint diligentes cauſas audiēdo
et examinando. non ſicut quidam curſim
vel raptim tranſcurrētes cauſam. cum te/
dio ſedentes in iudicio. debent ḡ alijs om
nibus poſtpoſitis ſe cum diligentia loca/
re ad iudicandũ. ſicut narrat Helynādus
in geſtis romanoꝝ de Trayano impera/
tore. qui cum equitare debuiſſet ad bellũ
et iam equo inſediſſet. vidua quedam ipm̄
pro iuſticia ſibi facienda pecijt. Cui cum
ille reſponderet ſe facturum poſtq̄ꝫ de bel/
lo rediret. Reſpondit illa. Forte inq̄t non
redibis. Et imperator alius igitur impe/
rator tibi faciet. Cui illa. Ergo illi merces
erit. non tibi. Quibus verbis compunct⁹
imperator de equo deſcendit. in loco ſedit
cauſam diligentiſſime examinauit. et iuſtā
ſententiā tulit. Secundo vt diligant iuſti
ciam publicam magis q̄ꝫ vitam propriam
vt dicit Auguſtin⁹ de ciuitate di. li. v. c. xvij.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Et Tullius libro primo de officijs. capi/
tulo tertio. Unde narrat Julius frantinꝰ
et etiam Ualerius libro quinto. Nam Co/
drus rex athenienſium conſuluit Appolli
nem deum ſuum quomodo victoriam de
hoſtibus ſuis Peloponenſibus reporta/
ret. accepit reſponſuz. vt non aliter niſi ipſe
moreretur in bello. Quo audito ſe in ha/
bitu pauperis inter bellantes miſit. ibiqꝫ
occiſus eſt. Sicqꝫ maluit mori dum vin/
cerent ſui q̄ꝫ viuere ſuis ſuperatis. Duo
enim erant precepta Platonis volentibꝫ
prodeſſe reipublice. vt ait Tullius libro
primo de officijs. Unum vt vtilitatem ci/
uium ſic tueant̄ vt quecunqꝫ agāt ad eam
referant. obliti comodorū propriorū. Al/
terum vero. vt totum corpus reipublice
curent. nedum partem aliquā tueantur re
liquas deſerant. Quod quia antiqui ita fe
cerunt. ideo paruam rempublicam mag/
nam fecerunt. Sicut ait Carbo. Cuius
verba recitat Auguſtinꝰ q̄nto de ciuitate
dei. capitulo. xiiij. Unde et antiqui iudi/
ces nunq̄ꝫ volebant eſſe ditiores in officio
iudiciario q̄ꝫ ante. Sicut narrat Vegeciꝰ
libro octauo de re militari de Aulio regu/
lo. qui adeo pauper fuit ꝙ vxorem liberoſ
qꝫ ī agello paruulo collocauit. qui ab vno
villico colebatur. Idez narrat Auguſtinꝰ
q̄nto de ciuitate dei. capitlo. xviij. de Quin
tino dictatore qui primus fuit poſt impe/
ratorem ꝙ nō plus in dignitate voluit ha
bere q̄ꝫ quatuor iugera agri. que priꝰ ipſe
colebat ſuis manibus. Unde Cambiſes
rex Perſarum iudicem corruptum mune/
ribus excoriari fecit. ⁊ ſuper cutem patris
filium collocauit. vt diſceret melius iudi/
care q̄ꝫ pater. Attendant hoc iudices qui
ex culpis et penis pauperum volunt dita/
ri. Narrat Auguſtinus vbi ſupra. Nam cum
quidam iudex romanus compertus eſt
habuiſſe decem pondera argenti in vaſis
ſuis. ex ſenatu pulſus eſt. Tertio requiri/
tur vt iudices cum deliberatione ſenten/
tiam ferant. non precipitanter. Iuxta il/
lud Job. xxix. Cauſam quam neſciebam
diligenter inueſtigabam. De quo per Gre
gorium. xix. libro moraliuz. Ad ferendam
inquit ſententiam nequaq̄ꝫ precipites eſſe
debemus. ne temere et indiſcuſſa iudice/
mus. Et ibidem. Maiora crimina tardi/
us credenda ſunt. ſed cum probata fue/
rint citius ſunt punienda. Exēpla in p̄m/
pto ſunt q̄nta mala fecit facilis credulitas
cōtra aliquē. Ecce Joſeph ad facilem cre/
dulitatem Putifari incarceratus eſt. Ge/
neſis. xxxix. Suſanna ſine diſcuſſione de/
bita condemnata eſt. Danielis. xiij. Unde
Theodoſius imperator ſtatuit. vt nulla
ſententia niſi poſt triginta dies exequere/
tur. Quod et nūc ſeruat eccleſia ad vnguē.
Sicut patet de appellationibus in capitu
lo Ab eo. libro ſexto. Narrat Pollicratus
de athenienſibus iudicibus ꝙ in quadam
cauſa dilationem fecerunt centum anno/
rum. Cauſa autem erat. ꝙ quidam vir cū
ſuo filio preuignum ſuū. id eſt. vxoris ſue
filium priorem occiderat. Illa vero virū
et filium eius occidit viceuerſa. Accuſaba
tur ergo mulier de duplici homicidio. Il/
la pietatem maternam quam habuit ad fi
lium allegabat pro quo vltionem fecerat.
Cum ergo dubitarent multi iudices. ad
philoſophos anthenienſes cauſa deducta
eſt. Quam ipſi videntes dubiam. et ſatis
pro vtraqꝫ parte ambiguam. centum an/
nis dilationem fecerunt. Non quod poſt
illud tempus negocium diffinire vellent.
ſed ꝙ nullus eorum ſuperuiueret. et ſic ne
gocium indiſcuſſum remaneret. ne pieta/
ti preiudicarent. Ecce quanta fuit in anti/
quis iudicibus maturitas. ¶ C

¶ De tertio quomodo iuſticia debet or/
nari virtutibus dicit Macrobius ſuper
ſomnum Scipionis libro p̄mo. et Bern
hardus ſermone. iiij. Nam iuſticia eſt virtus
ſeruans vnicuiqꝫ quod ſuum eſt. De qua
veniunt innocentia. amicicia. concordia.
pietas. religio. affectus. et humilitas. In/
nocentia debet eſſe primo in his que iuſti
cie veritatem adminiſtrant. vt nulli iniu/
riam faciant. Talis fuit Titus imperator
De quo dicitur ꝙ nullum factum recolu/
it in morte quod penitendum eſſet. vno ex
cepto. quod tamen non prodidit. Unde
et in morte conqueſtus eſt vitam ſibi eripi
immerēti. Narrat etiaz Solinus libro pl
timo. Nam in quadaz inſula rex eligitur. qui
eſt ſenex moribus. et clementia inueteratꝰ
qui ſine filijs eſt. ne regnum fiat heredita/
rium. qui ſi in aliquo peccato deprehendi/
tur. morte mulctatur. Item amicicia qua/
ta fuit in antiquis. Quilibet enim bonuꝫ
alterius vt proprium procurabat. ſicut ex

fert Tullius libro tertio de officijs. Nar-rat Anicus florus in hiſtoria Romanorū. Qꝫ medicus Pirri regis nocte ad Fabri-cium venit promittens ſe Pirrum occiſu-rum veneno ſi ſibi aliquid polliceretur. Quem Fabricius vinctum iuſſit reduci ad dominū ſuum. Pirrus autem admira-tus dixit. Difficilius ab honeſtate Fabri-cius q̄ ſol a curſu ſuo auerti poteſt. De cō-cordia que maxime iuſticie vtilis eſt. vt di-cit Auguſtinus Epiſtola quinta. Qualis fuerit in antiquis narrat Vegecius libro quarto. Qꝫ obſidente Hanibale Caſſili-nam ciuitatem. tantam inopiam perpeſſi ſūt. vt murem centum denarijs emerent. eiuſqꝫ venditor fame periret. Quod ideo fecerunt ciues vt fidem Romanis ſeruaſ-ſent. et concordiam cum eiſdem. Conſimi-le narrat Valerius libro quarto. de vera amicicia et concordia duorū ſociorum ſci-licet Amonis et Phiſtie. quorum vnus fi-deiuſſit pro alio apud Dyoniſium cuꝫ cer-ta die et hora ſtatuendum. veniente hora cū ille non rediret. oēs fideiuſſoreꝫ morte damnabant. Et ecce ſubito redijt ille. De quo admiratus Dyoniſius. ſe in eorum ſocietatem tertium aſſumi poſtulauit. De pietate que eſt cultus veri dei vt dicit Au-guſtinus Epiſtola. xxxiij. quanta fuit ī an-tiquis dicit Valerius libro primo. Qꝫ nō dubitauerunt ſacra impijs ſeruire. et inde ſe humanarū rerum regimen habere exi-ſtimantia ſi diuine potentie fuiſſent bene et conſtanter famulata. Unde pari vindi-cta deorum et parentum violatio expian-da erat. Similiter erat in illis affectus et humilitas etiam erga inferiores. ita qꝫ le-gitur de Trayano ſicut refert Helynan-dus. qꝫ cum filius eius equitaret indomi-tum equum habens. ex cuius pedibus fi-lius cuiuſdam vidue fuit interfectus. ei-dem vidue ſibi conquerenti filium pro fi-lio illius vidue dedit. Hee ſunt ſeptem co-lumne que debent ſuſtentare domum iu-ſticie Prouerbiorum nono. Sapientia edificauit ſibi domum. excidit columnas ſeptem. His enim adornatur veritas iu-ſticie. et ſine ipſis iuſticia eſt ſordida et vi-lis infirma et debilis. Unde Auguſtinus de ciuitate dei libro ſecundo. capitulo. xx. narrat Ennium poetam dixiſſe. Mori-bus antiquis res ſtat Romana viriſqꝫ. Quaſi dicat. Qꝫ ſine moribus nec viri pre-fuiſſent reipublice. nec mores ſine viris va-luiſſent.

Dixi ſecundo qꝫ ſpiritusſanctus eſt per-fectus et vtilis doctor in epiſcopis et pre-latis et viris ſpiritualibus ſcilicet predica-toribus. per quos docet veritatem doctri-ne. His enim dictum eſt illud Marci vl-timo. Euntes in mundum vniuerſum pre-dicate euangelium omni creature. Unde Paulus inſtruens Thimotheum dicit. Predica verbum. inſta oportune impor-tune. argue. obſecra. increpa. Circa quod tria ſunt conſideranda. Primo quis eſt ydoneus veritatis doctrine annunciator. Secundo qualis debet eſſe doctrina ve-ritatis. Tertio quante reuerentie et hone-ſtatis debet eſſe annunciator doctrine ve-ritatis. De primo ſcilicꝫ quis eſt ydoneus veritatis doctrine annunciator. patet per Auguſtinum de Ancona. tertio libro de eccleſiaſtica poteſtate. queſtione. xv. articu-lo ſecūdo. dicentem tali eſſe neceſſaria ſe-ptem. Primum eſt. ſi per eum veritas fi-dei non peruertatur. Secundum. ſi per eum eccleſie mandatum non contemna-tur. Tertium eſt. ſi per eum peccatum ac-cuſatione dignum toto conatu fugiatur. Quartum eſt. ſi per eum nouus viuendi ritus non inueniatur. Quintum eſt. ſi per eum verbum dei etiam delectabiliter au-diatur. Sextum eſt. ſi per eum charitas chriſti non ſpernatur. Septimum. ſi per eum de operibus bonis mūdi gloria non queratur. Probationes horum obmitto propter prolixitatem. Cum autem talis fuerit. Extunc vltimo requiritur. vt ab ec-cleſia ad predicandum veritatem doctri-ne mittatur. Hoc eſt contra Huſſitas di-centes et aſſerentes cuilibet ſacerdoti lice-re predicare etiam ſine licentia ſuperioris. Contra quem errorem ſunt multe ſcrip-ture. Et primo patet de chriſto. qui cum eſſet filius dei. habens omnia in poteſtate ſua Johannis. xiij. tamen non prius cepit predicare q̄ꝫ de vox de celo intonans ex parte patris diceret. Hic eſt filius meus dilectus in quo michi bene complacuit.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Et ſequitur. Ipſum audite. Luce tertio.
et Matth. xvij. Horra ſuper epiſtolam. ij.
Thim. ij. Cōmenda fidelibus qui ſunt
ydonei et alios docere. dicit. Idonei tri/
plici idoneitate. vita. ſcientia. et facundia.
Propter quorum defectum clamat Hie/
remias. A. a. a. domine deus. Ecce neſcio
loqui. Hoc idem patet Iſaie. vt dicit Lu/
ce quarto. vbi chriſtus probans ſe miſſuz
a deo. accepto libro Iſaie prophete. legit
illud quod de eo ſcriptum erat. lxj. capit'lo
in hec verba. Spiritus domini ſuper me
eo ꝙ vnxerit me. ad euangelizandum pau
peribus miſit me. Hec ille. Secūdo idez
patet de Johanne baptiſta qui licet ſanc/
tificatus in vtero tamen non niſi ꝑ miſſio/
nem predicauit Johannis. j. Fuit homo
miſſus a deo. Miſſionē autem ſuam quia
interior erat probauit auctoritate ſcriptu/
re prophetice que d' eo dicta erat. Ego vox
clamātis in deſerto. ſicut dicit Iſaias. nec
tamen predicare cepit donec fieret ad euz
verbum domini in deſerto. vt patet Luc.
iij. Vbi dicit Albertus magnus ꝙ ꝑ hoc
data eſt ſibi auctas predicandi. Tertio idē
patet de Paulo. qui cum eſſet doctor om/
nium gentium a deo electus. vt dicit Actu
um nono. tamen non audebat predicare
ſine licentia Petri. vt dicit Auguſtinus ad
beatum Hieronimum in epiſtola. Sicut
etiaz ipē refert de ſe ad Gal. ſcribens. De/
inde inquit aſcendi hieroſolimam et con/
tuli euangelium cum Petro ne forte inua
cuū currerem aut cucurriſſem. Vnde Ro
manorum. x. dicit. Quomodo predicabūt
niſi mittantur. Et ſic patet primū. Secū/
do videamus qualis debet eſſe doctrina
veritatis. Et patet ꝙ doctrina veritatis
debet eſſe honeſta et vtilis et etiaz docilis.
Et primo honeſta. vt ſit honeſtis verbis.
Ex quo enim doctrina veritatis eſt verbū
dei. certe cum maxima honeſtate dicendū
eſt et etiam audiendum. Vnde Auguſti/
nus dicit. j. q. j. Interrogo. ꝙ eadem reue/
rentia debet haberi ad verbum dei ne ali/
quid de eo inuanum obmittatur que ha/
betur ad corpus chriſti ne in terram mit/
tatur. Secundo debet eſſe vtilis. Nō em
multis ſed efficacibus opus eſt. Inquit
Seneca. Tertio debet eſſe docilis vt gra
tanter audiatur. Hoc autem quia non po
teſt predicator habere a ſe cum ſit donum
dei. debet multuz orare ad deum. vt deus
det verbo ſuo virtutem. Vnde Prouer/
biorum. xvj. dicitur. Hominis eſt prepa/
rare animū. domini autem eſt gubernare
linguam. Ante omnia etiam vigilandum
eſt vt doctrina veritatis careat oīni adula
tione. Nam dicit Chryſoſtom⁹ ſup Mat/
theum. Si propter timorem mortis tace
re veritatem impium eſt. propter miſeruz
ventrem et honoris vani ſpem. grauioris
culpe eſt. Nemo ergo propter fauorez hu/
manū veritatez occultet ſciens quia nō eſt
nouū ſed antiquum ꝙ libere et ſine adula
tione veritatem predicantes et geſta pra/
ue vite arguentes. gratiam non habebunt
apud homines. Inquit Ambroſius ſup
epiſtolam ꝑmā Corinthior. iiij. Et Hie/
ronimus ſuper epiſtolam ad Gal. quarto
dicit. Hec eſt conditio veritatis vt eā ſem
per inimicicie conſequantur. ſicut per adu
lationem pernicioſe inimicie conquirun/
tur. ¶ E) De tertio quante reuerentie
debent eſſe annunciatores veritatis dicit
apoſtolus ad Thimotheum. Preſbyteri
qui bn̄ preſunt duplici honore digni ſunt
maxime qui laborant in verbo dei. Dicit
etiam beatus Gregorius q̄nto libro Re/
giſtri ſui ſcribens Mauricio imperatori
in hec verba. Non indignetur domin⁹ me
us ſacerdotibus. ſed eis debitam reue/
rentiam impendat propter eum cuius ſer
ui ſunt. quia illi quandoqꝫ dij. quandoqꝫ
angeli in ſcripturis appellantur. vt dicitur
Exodi. xxij. et Malachie. ij. Vnde Con
ſtantinus vt refert tripertita hiſtoria libro
quinto. Cum in concilio trecenti eſſent cō
gregati et contra ſe mutuo querelas con/
ſcriptas in libellis ſibi obtuliſſent. omnes
libellos igne facto in medio ipſorum com
buſſit dicens. Non eſt dignum vt ego ho
mo exiſtens deos iudicem. Deus enim
deos iudicare debet. Ego enim debeo
a vobis iudicari. vos autez a nemine. Et
idem imperator legitur dixiſſe. Si aliquē
in clericali habitu turpiter agentem vide/
rem. amictu ꝛ clamide mea ipſum cooperi
rem ne videretur. Et ideo vt dicit Augu/
ſtinus. Iſte imperator diu in magna pro/
ſperitate regnauit. libro q̄nto de ciuitate
dei. cap'lo. xxv. Idem patet de Theodoſio

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

qui propter maximam obedientiam et re/
uerentiam quam exhibuit btõ Ambroſio
diu regnauit ⁊ pſperabatˀ contra inimicoſ
in omnibꝫ. Econtra vero inobediẽtes ꝓphe/
tis ⁊ ſacerdotibꝫ ſemper peſſime finierunt
Sicut patet de Saul. Unde Eccĩ. x. dici
tur. Sedes ducum ſuperborũ deſtruxit
dominus. et ſedere fecit mites pro eis.

F

Dixi tertio ꝙ ſpũſſanctus eſt perfectus ⁊ vtilis
doctor veritatis vite. que neceſſaria eſt om
nibꝫ hominibus. Hec autẽ conſiſtit in ſan
ctitate et in iuſtica coram deo. vt dr̃ Luc. j.
Ita vt homo innocenter viuat ad deum ⁊
proximũ. ſeruando mandata dei diligẽdo
deum ſuper omnia ⁊ proximũ ſuum ſicut
ſeipm̃. habendo etiã deuotionẽ ad deum ⁊
miſcdiam ad proximũ. Hec eſt veritas vi/
te que homini multa bona facit. Nam pri
mo facit placere deo. Iuxta illud ps̃. Cõ/
placui in veritate tua. Et recte. quia miſe/
ricordiã et veritatẽ diligit deꝰ. Secundo
quia talis veritas in quocũqꝫ fuerit. om̃ia
ꝑcellit vt dr̃. ij. Eſdre. iiij. Om̃es em̃ dicũt
⁊ clamant. qꝛ magna eſt veritas et omnibꝫ
ꝑualet. Et reuera ꝑualet. Nam tales apud
deũ multa mirabilia legunꝰ feciſſe. vt apo
ſtoli et eoꝝ ſequaces. quia erant ſimplices
ſicut colũbe. Tertio qꝛ veritas operatoreſ
ſuos in om̃ibꝫ cuſtodit Eccĩ. xxvij. Uola/
tilia ad ſibi ſimilia ꝯueniũt. et veritas ad
eos qui operantur bonũ reuertetˀ. Quar/
to quia regnũ celoꝝ ingredi facit Iſa. xxvj
Aperite portas ⁊ ingredietˀ gens iuſta in
eas cuſtodiens veritatẽ. Quinto ꝙa opus
quodlibet meritoriũ efficit Iſa. lxj. Dabo
opus eoꝝ in veritate. Sꝫ ꝓh dolor hodie
eſt verum illud ps̃. Diminute ſunt verita
tes a filijs hominũ. Diminute dicit. quia
et veritas iuſticie et doctrine et vite in om
nibus diminuunꝰ. Unde hoĩes hodie di
uerſimode ſe habẽt ad veritatẽ. Nã quidã
eam odio habent. vt hoĩes ſupbi Ioh. xv.
Habuerũt me odio gratis. dixit xp̃s ꝑma
ritas de ſupbis phariſeis. alij vero detra
hunt veritati Iob. vj. Quare detraxiſtis
ſermonibꝫ veritatis. et hoc faciunt inuidi.
Alij em̃ captiuam detinẽt. vt Romanoꝝ. j.
Ueritatem in iniuſticia detinẽt. Alij eam
impugnãt. vt neceſſe ſit eã cadere Iſa. lix.
Corruit in plateis veritas. Alij eam ꝑ vili
precio vendunt Prouerb. xxviij. Pro buc/
cella panis deſerit veritatẽ. Sed quicq̄d
ſit. ĩ fine veritas triumphabit. ⁊ inimicos
ſuos proſternet. et amicos ſuos liberabit.
Ioh. viij. Uos cognoſcetis veritatem. et
veritas liberabit vos ſcꝫ a culpa. ⁊ tandeꝫ
a pena et miſeria ꝑſenti. deinde dabit glo/
riam. Quam nobis cõcedat chriſtus qui
eſt via veritas et vita. Amen.

Dominica quarta poſt paſca. II
Sermo. LXVIII

Cum venerit paraclitus. ille arguet munduꝫ de
peccato et d̃ iudicio ⁊ de iuſticia
Ioh. xvj. Inſpicientes ſane et conſiderã/
tes totum illud ſeculi euum quod a mun/
di exordio vſqꝫ ad chriſti defluxit aduen/
tum. abſqꝫ dubio nihil in eo inuenire po/
terimus niſi tribulationes et dolores tri
ſticias turbationes et lachrimas. oppreſſi/
ſiones iuſtorum et anguſtias multiplices
et varias. paucos autem vel nullos conſo
latores aut liberatores ab eiſdem. Iuxta
illud Eccleſiaſtes. iiij. Uidi calũnias que
ſub ſole geruntur. et lachrymas innocen/
tum. et neminem conſolatorem. nec poſſe
reſiſtere eorum violentie cunctorum auxi/
lio deſtitutos. Prouide clamabãt iuſti ad
dominum tantis oppreſſi calamitatibus.
tantis afflicti meſticijs ac tantis deſtituti
auxilijs vt mitteret eis conſolatorẽ ⁊ pro/
pugnatorem. protectorem et liberatorem.
Iuxta illud Iſaie. xix. Clamabunt ad do/
minum a facie tribulantis et mittet eis ſal
uatorem et propugnatorẽ qui liberet eos
non ſolum ſaluatorem. ſed et protectorem
poſtulantes. Nec mirum ꝙ ſic clamabant
cum oppreſſi fuiſſent non ſolum tribulati/
onibus multis ſed etiam malis. Pſal. lxx.
Quantas oſtendiſti michi tribulationes
multas et malas. Multas propter diuer
ſitatem temptationis. eo ꝙ dyabolus tũc
non ſolum impellebat ad peccatũ ſed etiã
attrahebat. et malas propter crudelitateꝫ
afflictionis. eo ꝙ dyabolus dire et crude/
liter deſeuiebat in ſanctos. Unde et tem/
pore chriſti chananea de filia ſua confeſſa

eſt.quia male a demonio vexabatur Ma
thei.xv. Et vere multiplici malo vexaban/
tur antiqui patres tunc Iuxta illud. Re/
pleta eſt malis anima mea.ſcilicꝫ miſerijs
preſentis vite.et vita mea in inferno appro
piquauit.vbi timor erat de varijs ſupplicijs
perpetuo tempore. Uidens igitur de⁹ pa/
ter afflictionem populi ſui qui erat in egy/
pto huius mūdi tanq̄ȝ pater miſericordia/
rum.et deus totius conſolationis miſer/
tus eſt in miſericordia et miſerationib⁹. et
ex magna miſericordia miſit filium ſuum
vnigenitū in ſaluatorem. ad Thitum.iij.
Qui ſm ſuam miſericordiam ſaluos nos
fecit.et ex miſerationibus multis poſt hoc
miſit ſpm̄ſanctū nobis in protectorē et cō
ſolatorem.qui ſm multitudinem dolorꝫ
noſtrorum in corde noſtro conſolationib⁹
ſuis letificauit multipliciter animas no/
ſtras.vt dicitur ps.lxxxxiij.quatinus et ſi
oſtēdit nobis tribulationes multas et ma
las ad tempus.tamen conuerſus ad nos
iterum oculo pietatis et miſericordie con
ſolatus eſt nos.et de abyſſis terre.id ē. de
profunditate triſticiarū reduxit nos. Ps.
lxx.propter quod idꝫ ſpūſanct⁹ paclit⁹ dr
id eſt.conſolator. cuius aduentū ſaluator
noſter mundo vtilem et neceſſarium p̄di/
cens in verbis thematis oſtendere digna/
tus eſt.dicens. Cum venerit inquit para/
clitus. In quib⁹ verbis deſcribitur ſpūſ/
ſanct⁹. Primo vt merentium ⁊ deficientiū
conſolator.quia paraclitus. Secundo vt
negligentium et errantiū reprehenſor.q̄a
arguet mundum. Tertio oſtēditur culpa/
rum et negligentiarꝫ quas arguit dignus
vltor.quia de peccato.de iuſticia. et de iu/
dicio.

A

Dixi primo q̄ primo deſcri/
bitur ſpūſanct⁹
vt merentium et deficientium conſolator.
quia paraclitus. Ipſe enim ſm Bernhar/
dum ſermone.lxxiiij. eſt ſpiritus bonus.
ſpūs ſanctus.ſpiritus rectus.ſpirit⁹ dul/
cis.ſpūs fortis.infirma roborans.aſpera
planans.corda purificans. quicquid in h̄
ſeculo nequaꝫ videtur difficile et anguſtū
leue facit et latum.obprobrium gaudium
iudicat. deſpectionem exaltationem eſſe
perſuadet. Hec Bernhardus. Que oīa
certe magne ſunt hominis conſolationes
Circa quod notandum q̄ quando nutrix
recedit a puero. puer triſtatur et plorat.et
licet ipa puerum hortetur ⁊ moneat q̄ nō
ploret nec doleat.puer tamen cum receſſe/
rit ſtatim clamat et plorat.quantumcunq̄ȝ
cito ſe redituram promittat.nec ceſſat a fle
tu donec nutrix lac in os ſuū mittat. Iſto
modo chriſtus nutricius fuit apoſtolorū
Oſee vndecimo. Ego quaſi nutricius ef/
fraym. Effraym interpretatur frugifer.et
figurat apoſtolos.qui fruges doctrine fe/
rebant.quibus totus mundus fuit ſatu/
ratus. Iſte ergo nutricius accepit licenti/
am ab apoſtolis recedendi in celum.vt di/
citur Johannis.xiiij. Uado et venio ad
vos.et tamen iſto non obſtante ipſi ſe a tri
ſticia non poterant continere.vt dicit hic.
Sed quia hec locutus ſum vobis.ſcꝫ de
meo receſſu.triſticia impleuit cor veſtrum
Ideoq̄ȝ chriſtus ſpm̄ſanctum eis conſola
torem promiſit mittere tanquam lac dul/
ciſſimum Iſaie.lx. Lac gentium ſuges.et
mammilla regum lactaberis Iſtud lac eſt
dulciſſimum ſuper mel Eccleſiaſtici.xxiiij.
Spiritus enim meus ſuper mel dulcis.
Iſto lacte hodie conſolatur nos ſpiritus/
ſanctus et reficit de die in diem mitigan/
do amaritudines huius vite et dulcoran/
do eas. Uerūtamen ſpiritusſanctus facit
interdum ſicut prudens mulier que ſciēs
lac non poſſe durare in propria ſubſtātia
et diſpoſitiōe naturali quin corrumpatur
et reſoluatur a caliditate ſimul et corrum
patur admiſcet dulcedini lactis amaritu/
dinem mordiciniorū.id eſt.quorundā ho
leriorum que preſeruant lac a putrefactio/
ne et condenſant illud in caſeum ſolidum.
qui dudum durare poteſt. Iſto modo ſpi
ritusſanctus videns q̄ habens gratiā cui/
et conſolationem poſſet de facili extolli et
ſuperbire.non eſtimans ſe ſimilem eſſe ce/
teris.ſicut phariſeus Luce.xviij. ad incu/
tiendum timorem proponit diuine iuſti/
cie equitatem. et ad incutiendum dolorē
proponit proprie culpe iniquitatem. et ſic
amaricat ſibi conſolationes preſentis vite
et conſeruat eam a putredine ſuperbie.
Si tamen videt animā multum timentē
ſeueritatem iuſticie aut exceſſiue turbatā
de iniquitate proprie culpe.ſtatim ne de/

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ſperet miſericordiam proponit propicia/tionis diuine. per quā erigit ad ſpem. Sic mater filio quem interdum acu pungit ta ctu ad os ne nimis lacti inſiſtat. Sed vi/dens eum nimium flere. finaliter conſola/tur lactando ad plenum ipſum filiū. Sz circa hoc aduertendū quibus datur iſta conſolatio. Et certe non datur illis qui h̄ habent conſolatiões proprie voluntatis et temporalis voluptatis. De quibus di/citur Luce. vj. Ve vobis diuitibus qui habetis hic conſolationem veſtram. id eſt qui abutimini diuitijs ad voluptatem. vt exponit Lira. Unde dicit beatus Bern/bardus. Delicata eſt nimis diuina conſo/latio et non datur admittentibus alienaz. Hec conſolatio eſt vana propter duratio/nis paruitatem. Zacharie decimo. Uane conſolabantur. Nec ſolum vana ſed etiam onéroſa propter faſtidiū generationem. Nam ſcōm beatum Auguſtinū. Bonum temporale dilectum cum non habetur de ſideratur. cum adipiſcitur vileſcit. Hinc eſt ꝙ Job omnibus amicis eum in dolo/re cōſolantibus dixit. Conſolatores one/roſi vos omnes eſtis. Job ſedecimo. Con ſolatur ergo ſpiritusſanctus illos qui ni/hil conſolationis habent in mundo. qui ſunt quaſi populus eius ſpecialiter elec/tus. De quibus dicitur Iſaie. xlix. Con/ſolatus eſt dominus populum ſuum. Cō ſolatur autem eos ſcōm diuerſos ſtatus.

Conſolatur nāqꝫ primo contemplatiuos infundendo eis dulcedinem ſue cognitio nis. per quam vident bonum eternum. et in eo delectātur. De quo dicitur Iſaie qn quageſimo p̄mo. Conſolabitur dominus ſyon. Syon interpretatur ſpecula. Et ſi/gnificat illos qui ſpeculantur et vident de um per ſpeculum ſcripture et in enigma/te fidei. Secundo conſolatur ſperantes. reſurrectionem corporum expectantes. Pſalmiſta. Hec me conſolata ē in humili tate mea. Unde de talibus ſperantibus dicitur prima Theſſalonicē. iiij. Conſo/lamini inuicem in verbis iſtis. Et per hoc infundit deus ſuis dulcedinem ſue dilec/tionis. Tertio conſolatur proficientes in virtutibus Actuum nono. Eccleſia edi ficabatur in timore domini et conſolatio/ne ſpiritusſancti replebatur. Quarto con/ſolatur lugentes pro peccatis proprijs et alienis. Mathei quinto. Beati qui lugēt. quoniam ipſi conſolabuntur. Iſaie ſexa/geſimo p̄mo. Ad annunciandum manſue tis miſit me. vt conſolarer omnes lugen/tes. Quinto conſolatur omnes caſte viuē/tes. Job viceſimo nono. Cor vidue con/ſolatus ſum. Sexto conſolatur in libris ſacris legentes et ſtudentes. primi Ma/chabeorum duodecimo. Habemus ſola/cium libros ſanctos. Et Romanorū qn/decimo. Quecūqꝫ ſcripta ſunt ad noſtraz doctrinam ſcripta ſunt. vt per pacientiam et conſolationem ſcripturarum ſpem ha/beamus. Septimo conſolatur patientes acerbitatem preſentis tribulationis. ſecū da Corinthioꝝ. j. Conſolatur nos in om/ni tribulatione noſtra. Item in eodem. Sicut habūdant in nobis paſſiones xp̄i ita per ih̄m xp̄m habundant ꝯſolationes. Octauo cōſolatur hūiles in factis ſuis. ij. Coꝝ. vij. Deus hūiles cōſolatur. Et Ju/dith. viij. Expectemus humiles conſola/tionem eius. Nono conſolatur deū timen tes. ſicut patz de Symeone timorato Lu ce. ij. qui expectans ꝯſolationē erat iuſtus et timoratus. Decimo ꝯſolatur puſillani/mes. id eſt. illos qui non audent aggredi difficilia opera virtutū. timentes ſuccum/bere. Uel penitentiam non audent aſſu/mere. timentes non poſſe perficere. Qui/bus dicitur Iſaie. xxxv. Dicite. puſillani/mes confortamini. et nolite timere. Hec autem conſolatio ſpiritusſancti non eſt va na. ſicut illa mundana ſed pleniſſima Iſa. vltimo. vt repleamini ab vberibus conſo/lationis veſtre. Item non eſt vilis ſed pre cioſiſſima. Iſaie. lxiiij. Oculus non vidit. Item non eſt fragilis aut momentanea. ſz durabilis et longiſſima. Iſaie triceſimo quinto. Leticia ſempiterna erit ſuper ca/pita eorum.

B

Dixi ſecundo ꝙ in verbis p̄miſſis de/ſcribitur ſpiritusſanctus vt negligentium et errantium reprehenſor. cum dicitur. ar guet mundum. Et merito mundus argu/endus eſt tanquam plenus malicia. Nam ſicut dicit. j. Johannis vltimo. Mūdus totus in maligno poſitus eſt. Quicqd eſt

em̄ in mūdo aut eſt concupiſcentia carnis
aut cōcupiſcentia oculoꝝ aut ſupbia vite.
j. Joh. ij. Quō ḡ nō eſt arguendus q̄ nihil
boni in ſe habet. Ubi notandū ꝙ merito
mūdus arguit a ſpūſancto. qꝛ ipe mūdus
cū ſuis ſocijs ſcꝫ carne ⁊ dyabolo ꝯtra nos
arguit. Arguit autē ſpūſanctꝰ veraciter et
demōſtratiue. ſꝫ mūdus arguit cū ſuis ſo
cijs fallacit̄ ⁊ ſophiſtice ſeu ſeductiue. Ar/
guit xp̄s ꝑ certas demōſtratiōes. mūdus
ꝑ rethoricas ꝑſuaſiōes. demon ꝑ ſophiſti
cas obligatōes. caro ꝑ inſolubiliū deduc/
tiones. Primo arguit xp̄s ꝑ ſpm̄ ſanctū di
ſputando demōſtratiue. vt nos doceat et
corrigat. Procedūt em̄ ſue demōſtratōes
ab inuētis ꝓncipijs ⁊ notiſſimis nobis. qꝛ
de peccatis nr̄is. vn̄ dꝛ h̄ arguendū mun/
dū de peccato. Iſti argumēto nō eſt inter
nos q̄ ſciat reſpōdere. Quia ſi dixerimꝰ ꝙ
pctm̄ nō habemꝰ. noſmetipſos ſeducimꝰ ⁊
v̄itas in nobis nō eſt. j. Joh. j. Un̄ Job. ix
dꝛ. Quātus ego ſum vt reſpondeā ei. ⁊ lo/
quar verbis meis cum eo q̄ etiāꝫ ſi habue/
ro quippiā iuſtū nō reſpondebo ſed meum
iudicē dep̄cabor. Sic r̄ndit ei mulier dep̄
henſa in adulterio Joh. viij. qn̄ xp̄s ei geo
metricas demōſtratiōes digito ꝑtraxit in
terra. Et ideo ꝯfuſionē ⁊ ꝯcluſionē euaſit.
dicente ſibi xp̄o. nec ego te condēnabo. va
de et amplius noli peccare. Sic reſpōdit
Dauid ad Nathan. ij. Re. xij. cum eum ar
gueret de adulterio et homicidio. Ille di/
xit. peccaui dn̄o. Cui ſtatim Nathan dixit
Tranſtulit dn̄s pctm̄ tuū. nō eſt ergo me/
lior r̄nſio xp̄o arguēti niſi hūilis confeſſio
pctōꝝ. Scd̄o arguit mūdus ꝑ rethoricas
ꝑſuaſiones Apoc. iij. Suadeo tibi emere
a me aurū ignitū ⁊ probatū vt locuples fi
as. ⁊ veſtimentis albis induaris. Eſt em̄
ꝑſuaſio mūdi vt colligas lucreris ⁊ vnde/
cūqꝫ poteris ꝑquiras. ⁊ cum diues factus
fueris tūc ꝑ opera pietatis ſatiſfacies deo
pro peccatis tuis. Unde mūdus ꝓmo ſua
det querere q̄ ſunt mundi et poſtea q̄ ſunt
dei. Xp̄s vero oppoſitum Math. vj. Pri/
mū querite regnū dei et iuſticiā eiꝰ. Unde
ſicut rethor per vera exempla ſuadet. Sic
mūdus dicēs. Nōne Abraham diues fuit
Dauid rex magnificꝰ. Gregorius elemoſi
narius et tamen amici dei ſingulares facti
ſunt. Et ſic de multis alijs ſanctis qui cū
ſanctitate diuitias habuerūt. Sed certe
mētita eſt iniquitas ſibi. Nam diues epu/
lo ad tormenta raptꝰ eſt. et alter diues dila
tans horrea ſua. animā demonibꝫ rapiēti/
bus exalauit. Et beatus eſt diues qui eſt
inuentus ſine macula. Semper enim di/
uitie maculant et inquinant propter an/
nexas voluptates ⁊ alia vicia. Ideo iſte ra
tiones mundi nō debent chriſtianos mo/
uere. quia licet cū diuitijs xp̄o bene ſerui/
re ſit poſſibile. eo ꝙ ſm̄ Ambro. ſuper Lu/
cam. diuitie ſunt electis adiuuamenta vir/
tutū. tamē beatus diues qui nō abijt poſt
aurum. nec ſperauit in theſauris pecunie.
Quod Salomon pro miraculo cōputat.
Ideo ſecurius eſt viam pauptatis eligere
et maioris eſt perfectionis. ideo reſpōdea
mus mundo illud Actuum. xxvj. In mo/
dico ſuades me chriſtianum fieri. Et que/
ramus ab eo quam ſecuritatem nobis fa/
ciet ꝙ tamdiu viuemus donec diuites ef/
ficiamur. et ꝙ tunc bonam habebimꝰ vo/
luntatem ad elemoſynas faciendas. Ideo
Pſalmiſta bene reſpondit mundo ſic ſibi
promittenti. Paucitatem dierum meoꝝ
nuncia michi. Et numerum dierum meo/
rū quis eſt. Refert Marcialis libro Epi/
gramatum. Epigramate. xij. de quodam
rege Romanoꝝ qui dicebatur Priſcus.
qui frequenter queſiuit a Marciali tali
magiſtro qualis ipſe foret ſi ipſe fieret di/
ues et potens. Cui Marcialis reſpondit
Q̄ vellet prius ſcire a prefato rege qualis
eſſet ipſe rex ſi eſſet vt leo. Quaſi di. confu/
tando eum et ſibi tacite reſpondendo. ꝙ
talis ipſe eſſet ſi fieret diues et potēs qua/
lis eſt leo. eo ꝙ eſſet ſuperbus ratione di/
uitiarum. quia vermis diuitum eſt ſuper/
bia. Juxta illud apoſtoli. Diuitibus huiꝰ
ſeculi precipe non ſublime ſapere. Secun
do ꝙ etiam eſſet crudelis ratione poten/
tie quia potentes ſequitur crudelitas Jux
ta illud Jaco. ij. Nonne diuites per potē
tiam opprimūt vos. Interliniaris. ſcꝫ aufe/
rendo bona vel v̄berando paupes. Unde
Marcialꝰ ponit p̄dictā hiſtoriā i his v̄ſibꝰ
Sepe rogare ſoles qualis ſim priſce futu
rus. Si fiam locuples ſimqꝫ repente po/
tens. Quemqꝫ poſſe putas mores narra/
re futuros. Dic michi ſi fias vt leo qualis
eris. Non ergo mundus audiendus eſt

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

cum iſtis ſophiſticis et deceptorijs argumentis. Unde ⁊ ſi nobis talia perſuadet. ſimus tanquã ſurdi non audientes ⁊ nõ aperientes os noſtrum. Mittamus eum latrare ſicut canẽ vbiq; ſcientes eius aſtuciam. Quia que promittit non adimplet. aut ſi implet in malum noſtrum conuertit. Ad hoc enim nobis blanditur vt decipiat. ſm Auguſtinum. Quantos enim vidimus ante nos qui mundi promiſſis illecti laborauerunt. ſudauerunt. et vires exhauſerunt. pro conſequendis honoribus dignitatibus. aut prelationibus. Poſtq̃ autem melius eas ſunt adepti. tranſierũt ad patres. ita vt verum ſit illud p̄ma Johannis ſecũdo. Mundus tranſit et concupiſcentia eius. Ideo dicunt reprobi hodie in inferno. Quid nobis profuit ſuperbia. aut diuitiarum iactantia quid cõtulit nobis. ſcilicet lucri Sapientie quinto. Et ſequitur. Tranſierunt omnia velut vmbra. et tanquam nuncius precurrens. et tanquã nauis que pertranſit fluctuantẽ aquam. cuius cũ pertranſierit non eſt veſtigium inuenire. neq; ſemitam carine illius in fluctibus. Certe multi ſe eſtimant felices ſi adipiſcerentur honores. ille epiſcopatum. ille canonicatum. et ſic de alijs. Sed ipis contingit ꝙ multo velocius deſcendunt de illis honoribus ad infernũ q̃ prius aſcendant ad talem gradum. Sepius vidimus noſtris temporibus atq; vtinam non vidiſſemus. ꝙ multi pro prelaturis litigauerunt decem annis. quas adepti vix vno anno ĩ eis manſerũt. Unde ipſis ↄtingit ſicut illis qui in mari decipiuntur per inſulam ceti. Cetus enim quandoq; colligit in dorſo arenam ſupra quã creſcunt gramina et herbe vireſcunt. vnde apparet nauigantibus quaſi inſula. qui nauigantes decepti deſcendunt de nauibus volentes pauſare et faciunt ignem ad coquendum comeſtibilia. Sed cetus ſentiens ignem mergitur in profundum. et ſic illi precipitantur. Sic eſt de talibus. Ido contra talem deceptionem vtamur cautela ipſi⁹ vulpecule. que cum aſcendit glaciẽ prius apponit aurem diligenter. et ſi ſentit ſub glacie fluentem aquam nullo modo in illa glacie moratur. quia ſignũ eſt ꝙ aqua eſt prope ſuperficiem glaciei. et ſic glacies eſt tenuis. Sic nos perpendamus prius mundus non eſt durabilis ſed fragilis. ideo non cõmittamus nos periculo. Tercio arguit demon per ſophiſticas obligationes. Obligat enim hominem ad falſitatem. vnde ante primum peccatum fecit falſam propoſitionem mulieri. Geneſis. iij. Nequaquã moriemini ſed eritis ſicut dij. Sed qui tales obligationes admittunt adducet eos dominus cum operantibus iniquitatem. Et ideo dicamus nos ſibi illud Danielis. iij. Non oportet nos de hoc reſpondere tibi. Quarto caro arguit p̄ inſolubilium deductiones. quia ipſius argumentationes vix ſolutiones recipiunt. in quibus quotidiana eſt pugna. ſed rara victoria. Jacobi p̄mo. Unuſquiſq; tẽptatur a concupiſcentia ſua abſtractus ⁊ illectus. Interliniar Bede. Abſtractus a recto intinere. ⁊ illectus ad malum. Et quid ex hoc ſequitur. certe peſſima concluſio. ſicut ibidem ſequitur. Deinde inquit Jacobus. concupiſcentia cum conceperit. ſcilꝫ delectando et conſentiendo. ſm interlinearem. peccatũ parit. ſcilicet perducendo ad actum manifeſte. Peccatum vero cũ conſumatũ fuerit generat mortem. Sed nos ſcientes quia caro que concupiſcit aduerſus ſpũm non poſſidebit regnum dei. reſpondeamus carni illud apoſtoli. Debitores ſumus non carni vt ſm carnem viuamus. Si enim ſm carnem vixerimus moriemur. Si autẽ ſpiritu facta carnis mortificauerimus viuemus. Unde caro eſt ſic exactor. cuius vox ſm dictum Job nõ eſt exaudienda. Et tantum de ſecundo.

¶ Dixi tertio ꝙ in verbis p̄miſſis oſtẽditur ſpiritusſanct⁹ culparum ⁊ negligentiarum quas arguit dign⁹ eſſe vltor cum ſubdit. de peccato. de iuſticia. ⁊ de iudicio. Ecce tres culpe et tres negligentie. propter quas homines mundani ſunt arguendi in quolibet ſermone faciendo per ſacerdotem. De peccato quidem quod habent. De iuſticia quam non habent nec faciunt. De iudicio quod non timent. Circa quod ſciendũ ꝙ mũdani homines ſeptẽ mortalib⁹ laborãtes merito ſũt arguẽdi a ſpũſctõ. et ↄſequenter a p̄dicatorib⁹ ⁊ viris ſpũalib⁹ ſicut illi qui permittunt optimos

fructus ortorum ſuorum depaſci. ymo deuaſtari a ſeptem beſtijs. Uel qui ſe voluntarie exhibent lacerando ſeptem crudeliſſimis animalibus et beſtijs horrendis. Quas beſtias enūerans Salomon Sapientie. xj. capitulo. dicit primam eſſe vrſū. per quam intelligitur gula. Tum quia vrſus eſt anīal vorax ꝛ in melle ſpecialiter delectatur. Secundo quia fetum producit informem. id eſt. turpem. et non habentē expreſſam formam corporis et membrorum. quia tradūt naturales. ꝙ vrſa maſſam carnis parit ſine lineamentis et partibus organicis ordinate diſtinctis. Sic guloſi et voraces et delectationibus dediti. quicquid faciunt totum ad carnis commodum conuertunt. Sicut patet de artificibus noſtris qui omnia que laborant perbibūt et deuorant. Et ideo partus eorum et proles operum ipſorū non eſt niſi carnalitas quam prohibet apoſtolus dicens. Carnis curam ne feceritis Romanorum. xiij. Secunda beſtia eſt leo. per quā ſignificatur ſuperbia. quia ceteris animalibus appetit dominari. Unde Ambroſiꝰ in Exameron de opere ſexte diei dicit. Ex natura ſua eſt ferociſſimus ꝛ ſuperbus aliarum beſtiarum ſeu ferarum quaſi rex conſortia dedignatur. Sed neqꝫ ei vlla fera ſociatur et cum rugit. cetera animalia formidant. Hec eſt regula omnis ſuperbi. quia dedignatur alijs ſe ſociare. et alij timent et verentur eum accedere. Propter quod contra tales dicitur Eccleſiaſtici. iiij. Noli eſſe q̄ſi leo in domo tua ſubuertens domeſticos tuos. Tertia beſtia fuit ira plena. et vocatur iracundia Et hec figuratur per quoddam animal quod ab Ariſtotele libro. vij. capitulo ſecūdo de animalibꝰ vocatur Abane. quod eſt animal quoddam magnitudine quaſi ceruus. quod contra conſuetudinē omniū aliorum animalium habꝫ fel in aure ſimile felli hominis in colore. et eſt amarum valde. cauſatiuū vehementer ire et ferocitatis. Sic homies iracundi videntur habere fel in aure. Quia quantumcūqꝫ quis eis loquatur dulciter amicabiliter et pacifice et honeſte et modeſte. et etiam rationabiliter ſemper eis videt̄ ſonare in auribus iniuria. Unde ſemper portant fel in aure. quia quicquid audiūt in amaritudinem conuertūt. et quia illud fel dicitur eſſe ſimile felli hominis. Et ideo dicitur. quia talis homo iracundus loquitur aut defendere intēdit ſemper rationibus probabilibus. ſicut homo prudens defendere oſtendit ſe. Unde Actuū viij. dicitur de Symone. In felle em̄ amaritudinis video te eſſe. Et Deutro. xxxij. Fel draconum vinum eorum. et venenū aſpidum inſanabile. Uua eorum vua fellis. et botrus amariſſimus. Quaſi dicat. Siue verba eorum. ſiue opera. ſiue rationes. ſiue intentiones eorum. omnia ſunt inſanabilia. Quarta fuit beſtia ignota. per quam ſignificatur accidia. Homo enim pigricie datus. non poteſt cognoſci de facili. modo vult vnum. modo alterum Prouerbiorum. xiij. Uult et non vult piger. et Prouerbiorum. xxj. Deſideria occidunt pigrum. Et iſta beſtia ſignificatur per aſinum. qui in quibuſdam partibus eſt animal ignotum. ſicut in Polonia. De quo Boecius de conſolatione. proſa tertia. loquens de accidioſo dicit. Segnis et ſtupidus torpet. aſinum viuit. Eſt autem proprietas aſini ꝙ in anteriori parte videtur quaſi ad modum crucis in cruribus prioribus et brachijs diſpoſitus. et ibi eſt valde debilis. ſed in poſteriori parte eſt multum fortis. vnde ibi onera portat. Sic eſt de accidioſo et pigris. quia ea que ſūt crucis. id eſt. penitentie aut mortificatōis carnis nihil ſufferunt. ſed ad ea que ſunt carnalia et lumbos reſpiciētia ſunt nimis fortes. Similes dyabolo patri eorum. De quo dicitur Iob. xl. Fortitudo eius in lumbis eius. et virtus eius in vmbilico. Sed bonum eſſet ꝙ tali aſino daretur dicterium illud. De quo Eccleſiaſtici. xxxiij. Cibaria et virga et onus aſino. panis et diſciplina et opus ſeruo. id eſt. ſeruienti corpori in opere diuino. Quinta beſtia fuit ſpirans vaporem igneum. et vocatur luxuria. et figuratur per duos dracones. qui in duobus montibus Armenie viam publicam tanta peſtilentia infecerunt ꝙ nullus per eam tranſire potuit quin ſubito moreretur. Sicut narrat Ariſtoteles libro ſuo de ꝓprietatibꝰ elementoꝝ. q̄d factū Socrates erecta ſibi altiſſima turri ī loco multū diſtante a mōtibꝰ ꝑ ſpeculū factū de calibe

deprehēdit. in quo ſpeculo vidit illos du/
os manifeſtos dracones. vnū ex vno mōte
aliū ex alio vaporem emittere. quo aer in/
fectus homines inter montes per viā eun
tes interfecit. Accidit autem iſtud tempo
re Philippi patris Alexandri magni ſicut
ibidem narrat. Per quod ſignificant duo
ſtatus. ſcilicet laycorū et clericorum. q̄ ho
die dediti luxurie. illi adulteria cōmitten/
tes. iſti concubinas fouentes tanq̄ duo
dracones venenoſi. homines ſimplices in
via mandatorū dei incedentes exemplo
prauo ſcandalizant et inficiunt. De quib⁹
Iohelis. ij. Dabo prodigia. id eſt. monſtra
in celo. id eſt. in ſpiritualib⁹. et in terra. id ē
in laycis. ſanguinem ſcilicet peccati. ꝛ ignē
id eſt. ardorem concupiſcentie. et vaporem
fumi. id eſt famam malā volantem ab eis
et inficientem alios. Vocat autē ea mon/
ſtra ſeu prodigia. quia reuera monſtruo/
ſum eſt vt in talibus dignitatibus conſti/
tuti ſic agant. Sed hodie non eſt h̄ mon/
ſtruoſum propter vſitatam cōſuetudinem
qua frequenter hoc videmus. Unde non
miramur videndo prelatū laſciuū. nec cō/
iugatum adulterū. Sicut nec Balaam ex
pauit aut miratus eſt ad vocem aſine lo/
quentis. quāuis monſtruoſum eſſet. quia
in exercendo artem magicam talib⁹ mon/
ſtris fuit conſuetus. Sicut magiſter di/
cit in hiſtorijs ſuper. xxij. capitulū nume/
rorū. Sexto ponit Salomon odorem fu
mi qui naturaliter eſt liuidus ſeu pallid⁹ ꝛ
obſcurus. per quem deſignatur inuidia.
Propriū eſt enim inuidi occultas detra/
ctiones. damnationes. et diffamationes
quaſi quendam liuidū fumum emittere.
vt claritatem fame beatorum denigret.
Hi ſunt ſimiles vulpi. que naturaliter fe/
tet. hec habet proprietatem ſm naturales
quia cum taxus quoddam animal valde
honeſtum parauerit ſibi foueam. vulpis
in abſentia ſui. ſtatim currens mittit ibi fe
tidum fimum. ita q̄ ſuperueniens taxus
propter feditatem fouee relinquit vulpi fo
ueam ſuam. abhominans et contemnens
eam amplius. Et ſic vulpis ſibi acquirit
alienum hoſpicium. non laborioſe ſed po/
tius cauteloſe. Iſta eſt natura inuidorum
qui videntes honeſtum ſtatum aliquorū
bonorum hominū. non valentes eos ali/
ter de eorum ſedibus aut dignitatibus vl'
officijs expellere. diffamant et detrahunt
eis ac accuſant eos crimine peſſimo apud
alios ſuperiores. Et tandem contingit q̄
boni viri antequā lites intrent cum eis.
carius dimittunt et reſignant illa benefi/
cia quibus illi tanquam vulpis taxo ſuc/
cedunt. ſed certe non diu proſperantur in
eis. Sicut Briccius poſt ſanctum Mar
tinum. qui multa paſſus eſt. Septima be/
ſtia eſt que ab oculis ſcintillas horrēdas
emittebat. et ſignificat auaricia. Que q̄cq̄d
videt in mundo cōcupiſcit. et quaſi ad om
nes diuitias ſcintillas concupiſcētie emit
tit. Unde comparatur igni qui creſcit per
appoſitionem combuſtibiliū. ij. de anima.
Prouerbiorū. xxx. Ignis nūquā dicit ſuf
ficit. Et primo Politicorum dicitur. Con
cupiſcentia creſcit in infinitum. Scintil/
le ergo ignee in auaro ſunt concupiſcentie
et deſideria plura habendi. Hec concu/
piſcentia ſignificatur per cattum qui habꝫ
oculos igneos et ſcintillantes. Unde ſm
Papiam Cata grece idem eſt quod videt
latine. Et ideo dicitur cattus quia videt
in nocte ſicut de die. Nam ita prudenter
venatur predam ſuam in tenebris ſicut in
luce. Iſto modo prudentes ſeculi tam ſpi
rituales q̄ʒ ſeculares venātur in tenebris
id eſt. in curijs et atrijs principum. tam a
dextris q̄ʒ a ſiniſtris. iuſte et iniuſte. per
phas et nephas. De quibus dicit Iob. xx
viij. Omne precioſum videt oculus eius.
Et Eccleſiaſtes p̄mo. Non ſaciatur ocu/
lus viſu. nec aurꝭ auditu impletur. Et Ec/
cleſiaſtes quarto. Laborare non ceſſat et
non ſaciantur oculi eius diuitijs. Et per
oppoſitum boni talia fugiunt. dicentes il/
lud Pſalmiſte. Non proponebā ante ocu/
los meos rem iniuſtam. Hec ſeptem be/
ſtie ſignificantur in dracone magno. qui
habuit capita ſeptem. vt dicitur Apoc. xij.
¶ D ¶ Secundo mūdus eſt arguen/
dus de peccato. ſicut ille rex qui potens
reſiſtere inimicis ſuis permittit ſe vltro et
ſpontanee ſeu volūtarie ab eis capi. Un/
de inimici noſtri ſignificantur per ſeptem
gentes peſtiferas quas expugnauerunt ꝛ
vicerunt filij iſrael. Sicut dicitur Sapi/
entie. xviij. et Iudicū. iij. Fuerunt autem
gentes iſte ſcd̄m eorum nomina Berge/
zeus. Amorreus. Eueus. Etheus. Cha/
naneus. Iebuſeus. et etiam Pherezeus.

vt dicit̄ Deutro.vij. Gergeſeus interpreta
tur colonū eiciens.et ſignificat ſuperbiaꝫ
que primū colonum celi.id eſt.angelum.⁊
poſtea Adam colonū paradiſi eiecit. Iſta
gens arguit̄ per donum ſpūſancti ſcilicet
per timorem dn̄i . per quem homo vincit
aduerſa. Unde ꝑ timorē dei homo depreſ
ſus eleuatur ad ſuperiora tanq̄ȝ intrepid⁹
cōtra aduerſa. Iuxta illud. Qui timet do/
minū n̄ expietur quicq̄ȝ mali. Amorre⁹ in
terpretat̄ amaricans vel amara loquens.
⁊ ſignificat inuidum qui totus eſt felleus
ſemper amara diffundens . Unde Ouidi
us p̄mo methamorphoſeos . Pectora fel/
le nitent. lingua eſt ſuffuſa veneno . Riſus
abeſt. nunq̄ȝ niſi fauere dolores . Iſte ar/
guitur per donum intellectus. quo homo
intelligēs proximū ſue nature cōparticipē
dulcem ſe proximo ſuo reddit. Terti⁹ euel
us.et interpretatur lapides colligens . et
ſignificat iracundū ⁊ rixoſum. qui ſemper
colligit lapides offenſionis et ſcandali .q/
bus alios offendit. Sicut Semei contra
Dauid. ij. Regum.xvj. Iſte arguit̄ per do
num cōſilij quo conſulitur nobis ꝑ xp̄m.
Iuxta illud Math.v. Noli reſiſtere malo
ſed ſi quis te percuſſerit ad vnā maxillam
prebe ei et alteram. Quartus p̄plus Ethe
us.qui interpretatur ſtupor vel formido.
et ſignificat accidiam. que facit hominem
ſtupidum et formidantē opera virtuoſa .
Iſte arguit̄ per donum fortitudinis. Gre
gorius.viij.moral̄. Fortitudo ſpiritus eſt
carnem vincere proprijs voluptatib⁹.pre/
ſentis vite dilectionem extinguere. Econ
tra carnis fortitudo eſt tranſitoria ſine ceſ
ſatione diligere.contra flagella conditoris
inſenſibiliter perdurare. Quintus popu/
lus Chananeus. qui interpretatur poſſeſ
ſor vel negociator.et ſignificat auarū ſeu
cupidū. qui per varias negociationes poſ
ſeſſiones acquirit et auget. Auguſtinus d̄
verbis domini ſermōe.xv. Que ē iſta aui/
ditas concupiſcentie. cum et ipe belue ha/
beant modū. tunc rapiunt quādo eſuriūt
parcunt vero prede cum ſenſerint ſacieta/
tem. Inſaciabil̄ eſt ſola auaricia diuitum.
ſemper rapit et nunq̄ȝ ſaciatur . nec deum
timet. nec hominē reueretur. nec patri par
cit. nec matrē cognoſcit. nec fratri obtem/
perat. nec amico fidem obſeruat . viduam
opprimit. pupillum inuadit. liberos in ſer/
uiciuȝ reuocat. teſtimoniū falſum profert.
res mortui occupat. Que eſt animarū in/
ſania amittere vitam et appetere mortem.
acquirere aurū et perdere celum . Iſte ar/
guitur per donum pietatis. que monet ad
tribuendū pauperib⁹ ex miſericordia pro
pter deum . Narrat ſextus Iulius primo
libro ſtragematū. cap̄. iiij. Ex cum emulus
Paulus conſul in lucanis iuxta littus an
guſto itinere exercitū duceret et tarētini ei
claſſe inſidiati. agmen eius eſſent aggreſ/
ſi . Ille captiuis eorum latus ſuum pre/
texuit. quos videntes Tarentini retrare/
runt tela et ſagittas. Ita qui vult euadere
ſagittas dyaboli habeat ad latus ſuū pau
peres. qui ſunt quaſi quidam captiui in h̄
mundo. Sextus populus eſt Iebuſeus
qui interpretat̄ preſepe. et ſignificat gulā.
que ſuadet homini ſemper ſtare ad preſe/
pe. Iſte arguēdus eſt per donum ſcientie.
per quā homo ſcit temprare viuere. Philip
peñ. iiij. Scio habundare. ſcio et penuriā
pati. Septimus populus eſt phereſeus.
qui interpretat̄ diſſeminans terram. et ſi/
gnificat luxurioſum. qui illicite ſeminat ſe
men ſuum. Galat̄. vj. Qui ſeminat in carne
de carne metet corruptionē. Iſte arguen/
dus eſt per ſapientiā. id eſt. per ſapidā ſci/
entiam. id eſt. ſaporem celeſtiū. quibus gu
ſtatis vileſcit om̄is dulcedo carnalis. ſm̄
Auguſtinū. Secūdo mundus merito eſt
arguēdus de iuſticia quā non habet. Cū
enim iuſticia omnib⁹ ſit neceſſaria vt dicit
Tullius. ij. li. de officijs. cap̄. xij. intantum
q̄ etiam ſolitario homini. id eſt. per ſe mo/
ranti opinio. id eſt. fama eſt neceſſaria. Et
ſm̄ ip̄m caplo. iiij. Ad rem publicaȝ regen
dam tm̄ eſt neceſſaria. vt nec illi qui de ma
leficio vel ſcelere paſcuntur ſicut latrones
poſſint ſine vlla particula iuſticie viuere.
Cuius tanta vis eſt ſm̄ eum vt etiam la/
tronum opes firmet atq̄ȝ augeat. Immo vt
idem dicit li. j. de offic̄. cap̄. xiij. nullū eſt tē/
pus quod a iuſticia vacare debeat. Prop/
ter quod idem dicit ibidem. cap̄. iiij. q̄ iſti⁹
virtutis ſplendor eſt maximus. ex qua vi/
ri boni nominant̄. Et ph̄us. v. Ethicorum
vocat eā clariſſimā virtutū. eo q̄ ſm̄ Tul/
lium li. ij. de offic̄. cap̄. iiij. fundamentū per
petue cōmendationis et fame iuſticia eſt.
ſine qua nihil poteſt eſſe laudabile. Uirtu
tis huius ſm̄ Ambro. li. j. de offic̄. Prima

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

eſt pars in deũ. vt ſcz que ſunt dei deo red
danť Math. xxij. Secunda in patriaʒ. vt
ſcz defendať ⁊ in pace cõſeruetur. Tertia
in parentes. deinde in om̃es. Et ſm̃ hoc
iuſticia deſcribiť ꝙ eſt virtus per quã vni
cuiqꝫ quod ſuũ eſt tribuiť. ſm̃ Auguſtinũ
xix. de ciuitate dei. caplo. j. Et Macrobi⁹
dicit. Juſticia eſt quando vnicuiqꝫ qđ ſuũ
eſt ſeruať. Quod expreſſius declarat Ber.
ſermone. iiij. dicens Juſticia eſt virtus q̃d
ſuũ eſt vnicuiqꝫ tribuens. ſuperiori ſcilicʒ
prelato obedientiã et reuerentiam equali.
id eſt pari conſiliũ et auxiliũ. contra eius
ignorantiã ⁊ infirmitatẽ. inferiori cuſtodi
am ⁊ diſciplinã. Que omnia viguerũt i an
tiquis patrib⁹. nõ ſolũ deicolis ſʒ etiã ydo
latris ⁊ paganis. et ideo tũc aureũ ſeculuʒ
dicebať. Adeo em̃ viguit in paganis iuſti/
cia ꝙ etiã vtilitatẽ reipublice ꝓprie vite pre
ponebant. Sicut ait Aug⁹. li. v. de ciuita/
te dei. c. xvij. Et Tulli⁹ li. j. de officijs. iiij. c.
Nam ſicut Julius frantin⁹ et Ualeri⁹ li. v.
narrant. Codrus rex athenienſium vidẽs
ꝙ aliter ciuitas ſua liberari nõ poſſet niſi
ipſe interficereť. Jpſe amore liberatiõis ci/
uitatis ſe libere obtulit morti. De quo ait
Uirgilius. et iurgia Codri. Maluit em̃
mori dum vincerent ſui q̃ꝫ viuere ſuis ſu/
peratis. Aliqui amore patrie depaupabã/
tur ad extremũ. Sicut narrat Auguſtin⁹
libro. v. de ciuitate dei. ca. xviij. de lucio va
lerio. Et Uegecius ca. viij. de re militari.
de Julio regulo. qui de ſummis diuitijs
vix in vno paruo agro collocati ſunt cum
coꝝ vxorib⁹. Et idem narrat Auguſtinus
de Quincio et de multis alijs. Non mirũ
ergo ꝙ tunc mundus ordinate ſtetit. Nũc
aũt ꝓpter defectũ iuſticie quãdo omnes in
eccl'ia xpi querũt que ſua ſunt non que ihu
xpi. neceſſe eſt om̃ia deordinari. Eo ꝙ ſm̃
Auguſtinũ li. iiij. de ciuitate dei. caplo. iiij.
Remota iuſticia quid ſũt regna niſi latro/
cinia. Jdeo ſapiens clamat vt rectores et
preſides prelati ⁊ iudices ad reformandũ
ſtatũ mundi et eccl'e xpi diligant iuſticiam
dicens Sapie. j. Diligite iuſticiã qui iudi
catis terram. Notãter dicit. diligite iuſti/
ciam. nõ ſolũ. facite iuſticiã. Nam ſm̃ Ro/
bertũ holgoth. multi ſunt qui faciũt iuſti/
ciã. ſed tamen eam nõ diligũt. et ideo meri
to ſunt a ſpũſancto arguendi. (E) Et
ſunt eorũ quatuor genera. Primi ſunt ap/
petentes honores et reuerentiã. Secũdi
vindicantes rancores per impatientiam.
Tertij lucratiui munerũ. Et quarti diſſi/
mulatiui ſcelerũ. Primi ſunt qui licet non
diligunt iuſticiã. volunt tamen videri iuſt i
Arguũt delinquentes. vituperant vicia. et
docent virtutes. puniũt ſine miſericordia.
et tamen cũ intentione corrupta. quia non
ob aliud niſi vt honorificẽtur ab homini/
bus. et vt vocenť iuſticie zelatores. Tales
fuerũt ſcribe et phariſei. De quibus Ma
thei. v. Niſi habũdauerit iuſticia veſtra pl⁹
q̃ꝫ ſcribarum. ⁊c̃. Secundi ſunt vindicati
ui rancoris et impacientie. pretendunt ſe
amatores iuſticie et nõ ſunt. Sicut enim
iuſticia vult vindicare delicta. Sic et ira
iniuriam. Unde phus dicit. Q ira eſt ap/
petitus vindicte. Jratus autẽ dolet vindi
ctam quaſi patiens aliquid iniuſtũ. Sed
quãdo punit delectať. ſicut diciť. iij. Ethi/
corum. ca. xij. Tales fuerũt illi duo ſenes
nequã. qui Suſannam condemnabant.
Daniel. xiij. Unde inter paſſiones malas
in iudice ira eſt peior. quia impedit animũ
ne poſſit cernere verum. et in penis neſcit
mediũ tenere. Sicut refert Seneca libro
de ira ad nouatum. de iudice quodam ini
quo qui furore accenſus ꝯdemnauit tres
milites innocẽtes. Unum iuſſit occidi. q̃a
ꝺ via redierat ſine ſocio cõmilitone impo/
nẽs ei ꝙ eũ occidiſſet. ꝓcepitqꝫ ſtatim cui/
dã cõmilitoni aſtanti ꝙ eũ duceret ad ſup
plicij locũ vbi morte plecteret. Cum autẽ
eſſet educt⁹ redijt ſocius eius ſan⁹ ⁊ incolu
mis. pro q̃ alius plectẽd⁹ ducebať. Uidẽs
aũt ſcđs miles h̃ q̃ primũ ducebat ad ſup
pliciũ redijt ad iudicẽ. ⁊ ambos milites co
rã eo pñtauit. Quos vt vidit tirãn⁹ furore
replet⁹ et ſuccẽſus iudiciũ tale dedit. Pri/
mo dixit. te iubeo occidi. qꝛ iuſſus es occi/
dere ⁊ nõ obediuiſti. Scđo dixit. te iubeo
occidi. qꝛ damnat⁹ es Tertio. te ſilr̃ iubeo
occidi. qꝛ cauſa occiſionis cõmilitoni tuo
fuiſti. Et ſubdit Seneca. O q̃ꝫ ſolers eſt
iracũdia ad fingẽdũ cauſas furoꝛ̃. Tres
em̃ puniti ſunt ob vni⁹ innocentiã. Et idõ
dꝛ Jac. j. Jra em̃ viri iuſticiã dei nõ opať.
Et certe nõ ſolũ nõ opať ſed etiã deſtruit.
Tercij ſunt lucratiui muneꝝ. ptendũt em̃
ſe iuſticiã diligere. ſed mentiunť. qꝛ pl⁹ dili
gũt pecuniã. ꝓpter quã faciunt iuſticiã. Jſti
nõ ſunt amatores iuſticie ſed mercatores.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

eo q̄ apud eos q̄ plus dat d̄ pecunia plus
reportat d̄ iuſticia. Quibꝫ maledicitur per
ꝓphã. Iſa. v. Ve q̄ iuſtificatis impiũ ꝓ mu
neribꝫ. ⁊ iuſticiã iuſti aufertis ab eo. Quar
ti ſunt diſſimulatiui ſcelerũ. ſic illi q̄ videntꝰ
eſſe cõpaſſiui. et ita nõ vlciſcũtꝰ nec puniũt
delicta. ⁊ iſti faciũt ad modũ matris. q̄ non
ſuſtinet ligari vel aduri filiã freneticã. quã
poſtea videbit omnino veſanã. Sicut dic
Aug⁹. in q̄dã ep̄la. Et iſta eſt falſa ⁊ inſana
mãſuetudo vel pietas. ymo poti⁹ eſt crude
litas aliorũ. q̄ ꝑ hoc q̄d dimittitꝰ inultũ malũ
vni⁹. multi exẽplo ei⁹ depuantꝰ. Ideo dicit
Hiero⁹. Secande ſũt putride carnes. ne
totũ corp⁹ inficiatꝰ ⁊ putreſcat. et vna ouis
morbida a caulis eſt repellenda ne totus
grex inficiatꝰ. ⁊ vna dom⁹ accẽſa extinguatꝰ
ne tota ciuitas cõburatꝰ. Et tm̃ de iſta iu-
ſticia. ¶ F) Tertio de iudicio arguen-
dus eſt mund⁹. q̄d nõ timet. Et merito. cũ
eñi illud iudiciũ ſit multũ horribile ĩ quo
etiã hij q̄ videbantꝰ iuſti vix ſaluabuntꝰ. vt
d̄r. i. Pe. iiij. multo mag' mũdus q̄ plenus
eſt peccatis argued⁹ eſt. q̄ nõ timet tale iu-
diciũ. De q̄ d̄r Iſaie. xxx. Ecce nomen dñi
venit de longinq̄. ardens furor eius. ⁊ gra
uis ad portandũ. Vñ tũc dicẽt reprobi xp̄o
illud Sap. ij. Grauis eſt nobis ad viden
dũ. Et circa hoc notandũ q̄ iſta eſt differen-
tia inter bonos ⁊ malos. q̄ boni timẽt de
peccatis ſuis. ⁊ timẽt deũ ante iudiciũ. vñ
dicũt illud p̄s. Cõfige timore tuo carnes
meas. Hoc eñi ꝯſulit ſapiẽs Eccĩ. v. de ꝓ-
piciatu pctõrũ noli eſſe ſine metu. Et iõ ta-
liter timenti deũ bñ erit in extremis et in
die defunctõis ſue benedicetꝰ. vt d̄r Eccĩ. i.
Et ꝑ oppoſitũ reprobi q̄ nõ timẽt peccata
ſua nec verentꝰ peccare. Ideo etiã nec deũ
timẽt nec eius iudiciũ. Sed certe veniet
dies qñ timebũt qñ timor erit ad penã nõ
ad emendã. qñ dicent. Timor ⁊ tremor ve
nerũt ſup me. ⁊ ꝯtexerunt me tenebre. tũc
eñi veniẽt in cogitatõe pctõrũ ſuorũ timidi
⁊ traducẽt illos ex aduerſo iniq̄tates ipſorũ
vt d̄r Sap. iiij. Propter q̄d dicit Gre. xiiij.
moral. Vitari nãq; terror iudicis nõ niſi
ante iudiciũ põt. non mõ cernitur ſꝫ p̄cibꝫ
placatꝰ. Cum vero in illo tremendo examine
ſederit. et videri p̄t. ⁊ placari non p̄t. quia
facta prauorũ q̄ diu ſuſtinuit tacit⁹. ſimul
omia reddet irat⁹. Vñ neceſſe eſt nunc ti-
mere iudicem cũ nondũ iudiciũ exerceat.
cũ diu ſuſtinet. cum adhuc mala tollerat q̄
videt. ne cũ hunc in retributõem vltionis
iuſticia ꝯcuſſerit. tanto in iudicio diſtricti
us feriat quãto diutius ante iudiciũ nos
expectat. Hec Gregorius. Pro quo lati⁹
deducẽdo ad incutiendũ metũ peccatori-
bus de rigore iuſticie diuini iudicij eſt ſci-
endum q̄ malefactores ⁊ criminoſi et rei
ex triplici cauſa ſolent ꝯfidere ſe euaſuros
impune. Primo qñ ſperant q̄ poſſũt declina
re et euitare rigorem iudicij. vt q̄ ſine exa-
mine fiat emenda ꝑ mediatiõem amicorũ
et arbitriũ bonorũ ⁊ non ꝑ ſtrepitũ iudicia
lem. Secũdo ſperant ſe rei ꝓbabiliꝰ eua-
ſuros licet non omnino impune ſi poſſint
ſubire iudiciũ. ſic tñ q̄ habeant iudices et
aſſeſſores fauorabiles ipſis. Tertio mo-
do ꝑ tranſlationẽ ꝑſonarũ ſuarũ. vt q̄a reus
in vno regno poteſt ꝯuerſari in alio. et ſic
euadere iudiciũ tranſlato domicilio. Sꝫ
certe nullo iſtorũ modorũ poſſũt euadere pec-
catores. Primo q̄ illud iudiciũ erit cum
examine rigidiſſimo. in quo etiam mini-
mũ verbum ocioſum ponderabitꝰ Math.
xij. Imo nõ ſolũ verba ſed etiã cogitatões
examinabuntꝰ. et ita tam verba q̄ cogita-
ta q̄ etiã facta q̄ etiam greſſus noſtri mi-
nimi iudicabuntꝰ. Iob. Tu quidẽ greſſus
meos dinumeraſti. Nec ſolum mala com-
miſſa appendentꝰ ſed etiã bona obmiſſa cõ
putabuntꝰ. Sicut patet de diuite epulone
Luce. xvj. Et de illo q̄ abſcondit pecuniã
dñi ſui. et nichil lucrat⁹ eſt. Mathei. xxv.
Ideo nõ poterũt mali declinare rigorem
iudicij. Scđo iudices erunt ſeueri ⁊ nul-
lo fauorabiles reprobis q̄ntũcunq; ꝓpin-
quis vel cognatis. Quia ſancti ſcđm Greg.
tanta rectitudine iuſticie diuine ꝯſtringẽtꝰ
vt nulla ad reprobos cõpaſſione moueatꝰ.
Unde d̄r Sap. iij. Iudicabunt ſancti na
tiones. Gloſa Holgoth. tanq̄ aſſeſſores
xp̄i Math. xix. Sedebitis et vos iudicã-
tes. Hij eñi ſunt ſeniores cũ q̄bꝫ xp̄s ventu
rus eſt ad iudiciũ Iſa. iij. Hij ſunt etiã ſe-
natores cũ q̄bꝫ ſedebit nobilis vir ĩ portis.
Prouer. vlt. Quia ḡ ſancti iudicabũt qui
ſunt veraciſſimi. ideo nõ poterũt flecti qñ
mala facta puniantꝰ. Unde nota q̄ duriꝫ
eſt reo ⁊ graue ſi rex ſit ſibi extrane⁹. q̄ ſibi
in nullo penitus teneatꝰ. Scđo ſi ſit talis
q̄ a iuris reg̃la nullaten⁹ abducatꝰ. Tertio
ſi eſt talis de cuius iniuria reus accuſatur

Sic erit in iudicio. in q̄ se sancti reddent peccatoribꝫ extraneos. Nec mirū. quia xp̄s etiā dicet reprobis Nescio vos Mat.xxv. Vn̄ ⁊ fatuis rn̄dent prudētes. Ite ad vē/dentes et emite vob. Secundo nullo mō declinabunt a regula iuris. qꝛ sanctitas ē iusticia. qꝛ tūc iam erunt induti nouū ho/minē q̄ ſm deū creatus est in iusticia ⁊ sanctitate veritatis Ephe.iiij. Tertio ipi erūt hostes impioꝝ q̄s impij in hac vita cōcul/cauerūt Abacuc.j. Respicis ꝯtēptores. et taces cōculcante impio iustū. ⁊ ideo tunc viceuersa ipi calcabūt eos Malach.vltio Calcabitis impios cū fuerit cinis sub plā/ta pedū vroꝝ. His igit̄ cōpensatis timen/dū esset diuinū iudiciū semꝑq̄ꝫ de ipso fo/ret cogitandū. Nā dicit Greg.omł.xxxix. Pñtis tpis leticia sic est agēda vt nūq̄ꝫ ama ritudo futuri iudicij a mēoria recedat. Et Ber.sup psalmū Qui habitat. Quid tam cauendū. q̄d tam plenū anxietate et vehe/mētissima solicitudīe excogitari pt. q̄ꝫ iudicandum astare illi terrifico ⁊ deifico tribunali. ⁊ incertā adhuc subitaq̄ꝫ districto iu/dice expectare sniāz. vbi iudex teste non indiget. vbi ṽitas discutit intentōnes. Et in quadaꝫ ep̄la ad Robertū monachū dicit. Veniet q̄ male iudicata reiudicabit. illici/te iurata cōfutabit. q̄ faciet iudiciū iniuriā patiētibꝫ. vbi plus valebunt pura corda q̄ꝫ astuta ṽba. ⁊ ꝯscia bona q̄ꝫ marsubia ple/na. qn̄ iudex non fallet̄ ṽbis nec flectet̄ donis. Hec ille. Item q̄ ad tertiū non poterit reus se tūc trāsferre de vno regno ad aliū. vt subterfugiat illud iudiciū. qꝛ om̄es tūc oportet nos astare an̄ tribunal xp̄i. vt dic̄ ap̄lus. nullo excepto. Et Johel.iij. dr̄ Venite oēs gentes de circuitu ⁊ ꝯgregamini. Nos ḡ frēs petā detestātes queramꝰ iusti/ciam dei iudicātes nosmetipos in pn̄ti. vt futurū illud terribile iudiciū euadere et p̄/mia celestia ꝯseq̄ possimꝰ. Quod nobis p̄/stare dignetur. ⁊c.

Dominica quinta Rogationum. I

Sermo. LXIX

Petite et accipie/tis. Joh.xvj. Sic̄ dicit Augꝰ. in libro de diffinitōibꝫ. Nullū credimꝰ ad salutem nisi deo inuāte venire nullū iuitatū nisi deo auxiliāte opari. nul/lum nisi orantē auxiliū ꝓmereri. Ex quibꝫ ṽbis pꝫ q̄ licꝫ deꝰ ꝑsto sit dare cuilibꝫ auxiliū salutis. illud tn̄ nō dat nisi ꝑ mediū orō/nis. ymo esto q̄ deꝰ sine orōnis medio nonnullas ṽtutes homibꝫ infūdat. illas tn̄ nō cōplet nec ꝑficit absq̄ꝫ orōis iugitate ⁊ per/seuerātia. ſm Henricū de vrmaria de perfectione interioris hoīs. lib.ix.c.j. Hinc est q̄ saluator ad iugē orōis ꝑseuerantiam exhortās ⁊c. Oportet semꝑ orare Lu.xviij. Iteꝫ ꝓuocās nos ad orandū on̄dit orōis nr̄e exauditōꝫ facilē i hodierno euangelio dicens. Petite et accipietis. ⁊c. In illo tp̄e dixit ih̄s dis.suis. Amen amē dico vob Si q̄d petieritis p̄rē in nomīe meo. ⁊c. Sequit̄ thema Petite ⁊ accipietis. In quibus ṽbis duo tangunt̄. Primo hortat̄ ad orōis deuotionem. Petite. Scd̄o ꝓmittit orōis deuote exauditōēꝫ. et accipietis.

A. Circa ꝑmū hortat̄ ad orōis deuo/tionē dicens. Petite. q̄d ꝑmo ꝓmiserat di/cens. Si q̄d petieritis p̄rē in noīe meo dabit vobis. Vn̄ sciendū q̄ vt dicit Henri/cus de vrmaria. li.ix.c.j. de ꝑfectōe iterioris hoīs. Cordis ꝑfectio cuiuslibet iusti hoīs ad iugē ⁊ indisruptam orōis ꝑseuerantiaꝫ tendere dꝫ. et q̄ntū hūane fragilitati cōce/ditur ad ꝯtinuā tranq̄llitatē mētis niti dꝫ ⁊ ad eiꝰ ꝑpetuā puritatē ꝓpt̄ quā possidēdā ⁊ omnē laborē corꝑis ⁊ ꝯcussionē sp̄ūs in/defesse querimꝰ ⁊ iugit̄ exercemꝰ. Hec ille. Ex q̄bꝫ ṽbis pꝫ q̄ mł'tū necc̄aria est orō ad salutē. Circa q̄d videnduꝫ est de duobus. Primo de cōmēdatōe orōis. Scd̄o d̄ forma ⁊ mō orādi. vt sic iuxta ꝯsiliū saluatoris exhortātis debite petāꝰ. Est āt circa ꝑmum sciendū q̄ ſm Robertū hol. sup illō Sap. xviij. Tetigit āt ⁊ tūc iustos tēptatio mor/tis. q̄ orō est moraliter scala nr̄e ascēsiōis ad deū. scd̄o scutū nr̄e defensiōis. tertio nūciꝰ nr̄e legatōis. q̄rto redditꝰ nr̄e subiectōis. q̄nto ē speculū nr̄e cognitōis. inq̄t Hugo li. de ꝑfectu noucioꝝ. Prīo dico q̄ orō est scala nr̄e ascēsiōis. Per hāc em̄ ascēdiꝰ ad deū. et a trenis ad celestia nos leuāꝰ Eccl̄i. xxxv. Orō hūiliātis se nubes penetrat. Vn̄ orō ſm Damasce.li.iij.c.xxiiij. diffinit̄. Est ascēsus mētis ad deū ⁊ decentiū petitio. Et hugo de ꝑfectibꝫ nouicioꝝ di. q̄ orō mēteꝫ magis a terrenis eleuat ⁊ elōgat q̄ꝫ cete actiones. qꝛ ille negociat̄ cum Martha circa freq̄ns misteriū inferiꝰ. ista cū Maria pe/dibꝫ dn̄i inherēs. eū solū sibi ꝓpiciū eē exo/

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN